

2 KONINGEN

23-24

Josia's hervormingen en Juda's weg naar de Babylonische ballingschap.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-koningen/23-24

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Josia vindt de wet en begint hervormingen	3 min	4
2	Het verbond en de invloed van leiders	3 min	5
3	De tempel en offerhoogten gezuiverd	2 min	7
4	Kinderoffers en de ontwijding van Tofet	3 min	8
5	Gehenna: het dal van Hinnom	3 min	10
6	Jezus' waarschuwing voor Jeruzalems ondergang	2 min	12
7	Gehenna bij de rabbijnen en de profeten	4 min	13
8	Zonneverering en Salomo's altaren verwijderd	3 min	15
9	De profetie over het altaar van Bethel vervuld	2 min	17
10	Hervormingen in Samaria en herstel van Pascha	3 min	19
11	Josia, Hizkia en overdrijving in de Bijbel	5 min	21
12	Josia's bekering en het oordeel over Juda	3 min	23
13	Josia's dood in de strijd tegen Necho	2 min	25
14	De machtsstrijd tussen Assyrië, Egypte en Babel	4 min	27

15	Joahaz en Jojakim onder Egyptisch gezag	4 min	29
16	Jojakim als vazal en de eerste wegvoering	3 min	31
17	Jojakims opstand tegen Babel	2 min	33
18	Onschuldig bloed en het oordeel over een land	3 min	34
19	Jojachin en de tweede wegvoering	3 min	36
20	Zedekia en de naderende ondergang van Juda	2 min	38
	Om verder te lezen		39

1

Josia vindt de wet en begint hervormingen

De vorige keer zagen we dat Josia op achtjarige leeftijd de troon besteeg. Zijn vader en zijn grootvader waren goddeloze koningen geweest, en toch werd Josia er op de een of andere manier toe bewogen om de HEERE te zoeken. Zijn hart ging uit naar de HEERE. De eerste aanwijzing daarvoor was dat hij besloot de schatten van de tempel te gebruiken voor het onderhoud van de tempel.

Blijkbaar bleef men in zekere mate aan de tempel geven, zelfs in de tijd dat er andere goden werden aanbeden en Manasse in de tempel altaren voor andere goden had opgericht. Mensen gingen daar nog steeds heen om te aanbidden. Wie ze aanbaden, is misschien onduidelijk, maar er kwam geld binnen.

Josia besloot dat geld te gebruiken om te herstellen wat er in en om de tempel in verval was geraakt. Hij gaf het geld aan timmerlieden en steenhouwers en begon een renovatie van de tempel. Tijdens die werkzaamheden vond een van zijn dienaren een boekrol in de tempel. Het was blijkbaar de boekrol van het boek Deuteronomium. Eigenlijk werd die gevonden door Hilkia, de hogepriester, maar hij gaf hem aan een van Josia's mannen, Safan, de schriftgeleerde. Die bracht hem naar Josia en las hem aan hem voor. Hij las hem de wet voor.

Toen Josia de wet hoorde voorlezen, met daarin blijkbaar ook de vervloekingen waarvan God had gezegd dat ze over Israël zouden komen als zij Hem verlieten en andere goden aanbaden, werd Josia overtuigd van zijn schuld. Hij besepte dat Israël al enige tijd in overtreding was en daarom onder de vervloekingen lag waarvoor God had gewaarschuwd. Hij scheurde zijn kleren, bekeerde zich, vernederde zich en zei: 'We hebben gezondigd, en dat moeten we veranderen.' Dus begon hij hervormingen door te voeren.

Hij stuurde zijn boodschappers naar een profetes die Hulda heette. Zij profeteerde dat Jeruzalem inderdaad geoordeeld zou worden en de vervloekingen uit het boek zou ondergaan vanwege hun overtredingen. Maar omdat Josia zich had vernederd en een gevoelig hart voor God had, zou het niet tijdens zijn leven gebeuren. Ze profeteerde

zelfs dat de koning een vredig einde zou hebben. En dat zou hij ook hebben gehad als hij tot het einde gehoorzaam was gebleven. Alle beloften van God zijn voorwaardelijk. Hulda maakte in elk geval duidelijk dat het Gods bedoeling was dat Josia gezegend zou worden en geen gewelddadig einde zou hoeven te hebben zoals sommige van zijn voorgangers, die vermoord of in de oorlog gedood waren.

Maar we zullen zien dat hij helemaal aan het einde niet het juiste deed. Het grootste deel van zijn leven deed hij het juiste. De Bijbel beschrijft hem net als Hizkia: als iemand die zich door zijn ijver voor de HEERE van de anderen onderscheidde. In hoofdstuk 23 van 2 Koningen vinden we de beschrijving van de hervormingen waarmee hij de zuivere aanbidding van de HEERE probeerde te herstellen in een land dat andere goden had aanbeden en God niet op de juiste manier had gediend. Er staat:

2

Het verbond en de invloed van leiders

De koning ging naar het huis van de HEERE, en met hem iedere man uit Juda en alle inwoners van Jeruzalem, de priesters, de profeten en heel het volk, van de kleinste tot de grootste. En hij las ten aanhoren van hen al de woorden van het boek van het verbond dat in het huis van de HEERE gevonden was.

2 KONINGEN 23:2

In Deuteronomium stond eigenlijk dat alle mensen van Israël elke zeven jaar bijeengebracht moesten worden op het Loofhuttenfeest om de wet te horen voorlezen. Dit was waarschijnlijk niet het Loofhuttenfeest, maar het had hoe dan ook allang moeten gebeuren. Het was lange tijd verwaarloosd. Dus las hij de wet in het openbaar voor aan het volk, dat die elke zeven jaar had moeten horen voorlezen.

De koning ging bij de pilaar staan en sloot een verbond voor het aangezicht van de HEERE, om de HEERE te volgen en Zijn geboden, Zijn getuigenissen en Zijn verordeningen met heel zijn hart en met heel zijn ziel in acht te nemen, door de woorden van dit verbond die in deze boek rol beschreven zijn, uit te voeren. En het hele volk trad toe tot dit verbond.

2 KONINGEN 23:3

Dat wil zeggen, ze stemden met hem in. Hoe diep hun toewijding ging, is echt de vraag, want zijn hervormingen bleven na zijn dood niet bestaan, hoewel hij zich er vol ijver voor inzette. Het volk leek te weifelen en leek gewoon mee te gaan met alles wat de koning zei. Ons werd verteld dat Manasse, de slechtste van hun koningen, het volk had verleid om andere goden te aanbidden.

Volgens mij betekent het feit dat je een heel goddeloze heerser hebt niet dat je de goddeloze dingen moet doen die hij doet. Maar mensen volgen vaak gewoon het beleid van de overheid. Dat is misschien één reden, één argument dat mensen aanvoeren om een christelijke aanwezigheid in de overheid te behouden. Want hoewel het christendom niet door overheidsop treden wordt verspreid en gerechtigheid zelfs niet door de wet in stand wordt gehouden, heeft een rechtvaardige overheid toch invloed op mensen. Er is namelijk een bepaald aantal mensen dat niet zelf nadenkt.

Er zijn nu eenmaal mensen die gewoon schapen of lemmingen zijn, en wat de leiders doen, besluiten zij ook te doen. Ze willen de boel niet op stelten zetten. Ze willen niet tegen de stroom in gaan. Dus wat de leiders doen, doen de mensen gewoon slaafs na. En als je slechte leiders hebt, gebruikt de doorsneemens zijn verstand niet, terwijl God hem verstand heeft gegeven om meer na te denken dan een dier. Hij denkt niet meer na dan een dier en volgt gewoon wat de massa doet of wat de leiders doen. Hier zien we

dus dat het volk achter deze hervorming van Josia stond, maar nadat hij er niet meer was, deden ze dat niet meer. Misschien was het van hun kant dus oppervlakkig. Van zijn kant was het oprecht. Hij had duidelijk echt een hart voor God, en misschien bracht hij anderen ertoe om ook echt een hart voor God te hebben. Maar ik weet zeker dat de meerderheid van de bevolking gewoon meeging met alles wat de koning zei.

3

De tempel en offerhoogten gezuiverd

Toen gaf de koning opdracht aan de hogepriester Hilkia, de priesters van de tweede orde en de deurwachters om alle voorwerpen die voor de Baäl, de Asjera en heel het leger aan de hemel gemaakt waren, uit de tempel van de HEERE naar buiten te brengen. Hij verbrandde dat alles buiten Jeruzalem, in de velden van de Kidron, en liet het stof ervan naar Bethel dragen. Ook zette hij de afgodspriesters af die de koningen van Juda aangesteld hadden om op de offer hoogten, in de steden van Juda en rondom Jeruzalem reukoffers te brengen, evenals hen die aan de Baäl, de zon, de maan, de sterrenbeelden en heel het leger aan de hemel reukoffers brachten. Ook bracht hij de Asjera uit het huis van de HEERE, naar de beek Kidron, buiten Jeruzalem, en verbrandde hem bij de beek Kidron. Hij verpulverde hem tot stof, en wierp het stof ervan over de begraafplaats van het gewone volk. Ook brak hij de verblijven van de schandknapen af in het huis van de HEERE, waar de vrouwen gewaden voor de Asjera weefden.

2 KONINGEN 23:4-7

Blijkbaar gaat het hier om mannelijke prostituees die verbonden waren aan de aanbidding van sommige heidense goden. Hij brak dus hun werkplekken af, of hun hutten. Zoals we zojuist lazen, bevonden die zich in het huis van de HEERE.

Hij liet al de priesters uit de steden van Juda komen en verontreinigde de offer hoogten waarop die priesters reukoffers gebracht hadden, van Geba af tot Berseba toe. Verder brak hij de offer hoogten bij de poorten af, ook die bij de ingang van de poort van Jozua, de leider van de stad, aan de linkerhand als men de stadspoort binnen komt.

2 KONINGEN 23:8

Ze verontreinigen betekent hier dat hij iets deed waardoor ze onbruikbaar werden. Als we denken aan iets dat verontreinigd wordt, denken we meestal misschien aan de verontreiniging van de tempel. Dat gebeurde toen Antiochus Epiphanes een varken offerde in de tempel. Dat verontreinigde de tempel. Maar ook de heidense heiligdommen konden verontreinigd worden als er iets gedaan werd waardoor ze niet meer gebruikt konden worden. Dat kon betekenen dat ze werden afgebroken, of dat er op die plaatsen iets afschuwelijks werd gedaan, iets wat voor die godsdiensten afschuwelijk was. Daardoor werd de plaats als onbruikbaar beschouwd, omdat die bezoedeld was.

4

Kinderoffers en de ontwijding van Tofet

De priesters van de offer hoogten offerden echter niet op het altaar van de HEERE in Jeruzalem, maar zij aten ongezuurde broden te midden van hun broeders. Josia verontreinigde ook Tofet, dat in het dal Ben-Hinnom lag, opdat niemand zijn zoon of dochter voor de Molech door het vuur liet gaan.

2 KONINGEN 23:9-10

Tofet is het dal van Hinnom, dat ten zuidwesten van Jeruzalem ligt. Hij verontreinigde Tofet, dat het dal van Hinnom is, of het dal van de zonen van Hinnom:

zodat niemand zijn zoon of dochter voor Molech door het vuur zou laten gaan.

Tofet, of het dal van Hinnom, was dus in de tijd van Manasse en blijkbaar ook in de tijd van Amon gebruikt om kinderen voor Molech te verbranden.

En zoals ik al eerder heb gezegd, was Molech een beeld van een menselijke gestalte, met de onderarmen vanaf de ellebogen naar voren uitgestrekt, evenwijdig aan de grond en met de handpalmen omhoog. Binnen in dit grote bronzen beeld werd vuur gestookt totdat het roodgloeiend was. En bij het ritueel van de aanbidding van Molech werd een levende zuigeling in de handen van dit roodgloeiende afgodsbeeld gelegd. Dat werd bedoeld met je kinderen door het vuur laten gaan voor Molech. Het dal van Hinnom is de plaats waar dat gebeurde. En dat behoorde duidelijk tot de afschuwelijkste van alle gruweldaden die Israël beging, toen ze hun zonen offerden. Zelfs bij de profeten liet God zeggen:

U nam uw zonen en uw dochters, die u Mij gebaard had en bracht ze als offer voor hen om te eten. Waren uw hoererijen niet genoeg, dat u Mijn kinderen geslacht hebt, ze prijsgegeven hebt, toen u ze voor hen door het vuur liet gaan?

EZECHIËL 16:20-21

zegt Hij.

Vooraf die plaats moest dus verontreinigd worden. Men neemt aan dat de verontreiniging van die plaats inhield dat er een vuilnisbelt van werd gemaakt, en dat het een plaats was waar het afval uit de stad altijd naartoe werd gebracht en verbrand. Zelfs de dode lichamen van mensen die misdadigers waren geweest, die in ongenade bij de samenleving waren gestorven en geen begrafenis kregen, werden in het dal van Hinnom gegooid. Een deel hiervan is wat speculatief, maar over het algemeen nemen geleerden aan dat het dal van Hinnom vanaf de dagen van Josia hiervoor werd gebruikt, vanwege de vroegere aanbidding van Molech daar. En om te voorkomen dat zoiets ooit weer zou gebeuren, en om van het dal van Hinnom een plaats te maken die

nooit meer voor afgodenaanbidding gebruikt kon worden, werd het een plaats van afval en voortdurende verbranding. De vuren brandden natuurlijk de hele tijd, dag en nacht, omdat er voortdurend brandstof werd toegevoegd.

5

Gehenna: het dal van Hinnom

Je weet waarschijnlijk, zoals de meeste christenen die enigszins onderlegd zijn, dat het dal van Hinnom in het Grieks Gehenna heet. Het wordt ook het dal van de zonen van Hinnom genoemd. Dit dal heet ook Tofet; dat betekent ‘trommel’, ‘de trommel’. Gehenna is een Grieks woord dat eenvoudigweg Dal van Hinnom betekent. En toen Jezus sprak over het oordeel dat in Zijn generatie over het volk Israël zou komen, waarschuwde Hij hen dat ze twee keuzes hadden. Ze konden Hem volgen en deel gaan uitmaken van Zijn beweging, Zijn Koninkrijk, of ze konden het risico lopen in Gehenna geworpen te worden, het Dal van Hinnom.

Om de een of andere reden hebben de traditionele Engelse vertalingen van het Nieuwe Testament Gehenna met ‘hel’ vertaald. Jezus is de enige Die die term gebruikte, behalve dat Jakobus hem één keer gebruikte. Jakobus zei:

Ook de tong is een vuur, een wereld van ongerechtigheid. Zo staat het met de tong onder onze lichaamsdelen. Ze besmet het hele lichaam, en zet onze levensloop vanaf het begin in vlam, en ze wordt zelf door de hel in vlam gezet.

JAKOBUS 3:6

Maar afgezien van die ene keer dat Jakobus die term gebruikte, gebruikte alleen Jezus de term Gehenna.

[Vertalersnoot: Waar het bovenstaande Nederlandse citaat ‘hel’ heeft, staat in het Grieks ‘Gehenna’.] De apostelen deden dat niet. In de Engelse Bijbels, de King James en de vroege vertalingen, kozen de vertalers ervoor Gehenna met ‘hel’ te vertalen.

Natuurlijk betekent het woord Gehenna niet ‘hel’. Het betekent ‘Dal van Hinnom’. Dat is de letterlijke vertaling. Er was een werkelijke plaats met die naam, en er werden daadwerkelijk mensen in geworpen. Hun lijken werden inderdaad in Gehenna geworpen wanneer ze stierven. Niet die van iedereen, maar vooral die van de mensen die bij grote slachtpartijen omkwamen.

Bijvoorbeeld in het boek Jeremia. Jeremia leefde in een tijd waarin Jeruzalem door Babylon werd belegerd. Jeremia vertelde de mensen dat ze zich aan Babylon moesten overgeven en in ballingschap moesten gaan, in plaats van te vechten, te verliezen en afgeslacht te worden. Op een paar verschillende momenten in het boek Jeremia zegt hij:

Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat het niet meer Tofet of het dal Ben-Hinnom zal genoemd worden, maar Moorddal. Men zal in Tofet begraven, omdat er nergens anders plaats zal zijn.

JEREMIA 7:32

Waar hij op doelt, is dat wanneer de Babyloniërs Jeruzalem zouden verwoesten en de mensen zouden afslachten, ze de lijken zouden moeten opruimen. Het zouden er veel te veel zijn om te begraven. Daarom zouden ze hun als het ware gewoon een massale crematie geven door hun lichamen in het Dal van Hinnom te werpen.

[Vertalersnoot: Het bovenstaande Bijbelcitaat spreekt over begraven in Tofet. De uitleg over crematie is van de spreker zelf.] Daar brandden de vuren altijd en konden ze worden opgeruimd. In de dagen van Jeremia sprak hij over Gehenna, of het Dal van Hinnom, als de plaats waar bij de verwoesting van Jeruzalem in 586 voor Christus de lijken zouden worden neergelegd.

6

Jezus' waarschuwing voor Jeruzalems ondergang

Jezus kwam natuurlijk in een tijd waarin Jeruzalem opnieuw het gevaar liep te worden binnengevallen. Hij zei dat het binnen die generatie zou gebeuren, en dat gebeurde ook. De Romeinen kwamen en verwoestten Jeruzalem, net zoals de Babyloniërs dat in 586 voor Christus hadden gedaan. Zo stond Jezus tegenover die ramp in vrijwel dezelfde positie als Jeremia tegenover de eerdere ramp had gestaan. Jezus waarschuwde het volk Israël, zoals Jeremia het volk Israël had gewaarschuwd, dat er verwoesting over Jeruzalem zou komen. Zowel Jezus als Jeremia waarschuwden hen dat, als ze niet luisterden, hun lijken uiteindelijk in Gehenna geworpen zouden worden, dat wil zeggen in het Dal van Hinnom.

Het lijkt niet waarschijnlijk dat Jezus, toen Hij over Gehenna sprak, het had over wat wij de hel noemen. Helaas hebben de traditionele Engelse vertalingen van het Nieuwe Testament Gehenna met 'hel' vertaald. Dat betekent natuurlijk dat wanneer we de woorden van Jezus lezen, het klinkt alsof Hij spreekt over wat er met mensen gaat gebeuren nadat ze sterven, en wat er tot in alle eeuwigheid met hun ziel gaat gebeuren.

Je hoort mensen soms zeggen: 'Jezus sprak meer over de hel dan wie ook in de Bijbel.' Als Gehenna de hel is, heb je gelijk. Hij gebruikte het woord Gehenna inderdaad ongeveer twaalf keer. Maar als Gehenna werkelijk het Dal van Hinnom is, wat het woord daadwerkelijk betekent, dan sprak Jezus eigenlijk niet zo veel over de hel, en anderen evenmin. De apostelen deden dat nooit. In geen van de geschriften van de apostelen vind je een verwijzing naar de hel. Je vindt wel verwijzingen naar het oordeel, maar je vindt geen verwijzing naar de hel in de geschriften van ook maar één van de apostelen.

De eigenlijke beschrijvingen van wat wij de hel noemen, zijn te vinden in het boek Openbaring, de poel van vuur. Maar noch de apostelen, noch Jezus gebruikte die term eigenlijk veel, behalve in de gevallen waarin Jezus wel over Gehenna sprak. Zoals ik al zei, geloven velen dat Hij over de hel sprak, niet over het Dal van Hinnom.

7

Gehenna bij de rabbijnen en de profeten

Hoe konden ze die vertaling rechtvaardigen? Daar is een reden voor. In de intertestamentaire periode, nadat het Oude Testament was voltooid en voordat Johannes de Doper kwam, hadden de rabbijnen heel wat gespeculeerd over allerlei dingen. Er waren allerlei tradities van de rabbijnen ontstaan. Veel van die speculatie ging over wat er met mensen gebeurt nadat ze sterven en na het oordeel.

Daarover waren ze het onderling niet eens. Er waren allerlei verschillende opvattingen. Maar veel rabbijnen waren het woord Gehenna gaan gebruiken als beeld voor de plaats van het laatste oordeel voor de goddelozen. Ze wisten dat Gehenna een werkelijk dal buiten Jeruzalem was, het Dal van Hinnom. Maar ze gebruikten het als beeld voor de verschrikkelijke straf die na het laatste oordeel over goddeloze mensen zou komen.

In zekere zin was Gehenna, toen Jezus kwam, dus al in gebruik als een term voor wat wij de hel zouden kunnen noemen. Dat rechtvaardigde volgens mij dat de Engelse vertalingen het woord hel gebruiken als vertaling van Gehenna. De vraag is: bedoelde Jezus dat ermee? Het kan allebei, en niemand kan het echt met zekerheid zeggen. Maar de vraag komt hierop neer: toen Jezus het woord Gehenna gebruikte, gebruikte Hij het toen zoals de profeet Jeremia het gebruikte, of gebruikte Hij het zoals de rabbijnen het gebruikten? Veel mensen denken dat de rabbijnen tegen de tijd van Jezus het Joodse denken volledig hadden beïnvloed. De gemiddelde Jood die naar Hem luisterde, dacht volgens hen in de begrippen die de rabbijnen hadden aangeleerd. Daarom nemen ze aan dat Jezus het woord Gehenna gebruikte zoals de rabbijnen het bedoelden. Daarom denken velen dat Jezus, wanneer Hij over Gehenna sprak, het over de hel had. Hij sprak er dan over zoals de rabbijnen die term zouden gebruiken.

Anderen vinden het waarschijnlijker dat Jezus de termen op een Bijbelse manier zou gebruiken dan op de manier die in de tradities van de rabbijnen was ontstaan. Jezus' onderwijs over de verwoesting van Jeruzalem nam zo'n prominente plaats in binnen al Zijn onderwijs, en Hij sprak inderdaad over Gehenna als het oordeel dat hun te wachten stond. Opmerkelijk genoeg noemden de apostelen die aan gemeenten buiten

Israël schreven Gehenna nooit. Ze spraken wel over het oordeel, maar Paulus sprak in zijn brieven aan de gemeenten onder de heidenen nooit over Gehenna. Petrus sprak in zijn brieven aan gemeenten onder de heidenen niet over Gehenna. Waarom? Misschien omdat de mensen in de heidense wereld niet het gevaar liepen in het dal van Hinnom geworpen te worden. Zij zouden daar niet zijn ten tijde van de verwoesting van Jeruzalem, en daarom werd er over het oordeel gesproken zonder die term te gebruiken.

Er is hierin veel onduidelijk. Zelf neig ik, zoals je waarschijnlijk wel merkt, naar de gedachte dat Jezus de term gebruikte zoals Jeremia hem gebruikte. Jeremia begon trouwens zijn bediening tijdens de regering van Josia, de tijd waarover we lezen. Het dertiende jaar van Josia's regering was namelijk het eerste jaar waarin Jeremia begon te profeteren. Jeremia bleef gedurende de rest van de geschiedenis van Juda profeteren, tot aan de val van Jeruzalem.

Dus toen Jeremia sprak over lijken die in grote aantallen in Gehenna geworpen zouden worden, was de achtergrond daarvan dat Gehenna inmiddels verontreinigd was. Het was een plaats waar de Joden, bij de aanbidding van Molech, vrijwillig hun baby's hadden verbrand. Maar nu verontreinigde Josia die plaats, en Jeremia zei:

En zij hebben de hoogten van Tofet gebouwd, die in het dal Ben-Hinnom zijn, om hun zonen en hun dochters in het vuur te verbranden. Dat heb Ik niet geboden en is niet in Mijn hart opgekomen. Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat het niet meer Tofet of het dal Ben-Hinnom zal genoemd worden, maar Moorddal. Men zal in Tofet begraven, omdat er nergens anders plaats zal zijn. De dode lichamen van dit volk zullen tot voedsel zijn voor de vogels in de lucht en de dieren op de aarde, en niemand zal ze schrik aanjagen.

JEREMIA 7:31-33

Hier, in de dagen van Josia, begint Gehenna, of het dal van Hinnom, dus zijn rol als vuilstortplaats te vervullen. Het was een verontreiniging van de plaats waar Molech werd aanbeden.

8

Zonneverering en Salomo's altaren verwijderd

Nu vers 11:

Hij haalde de paarden weg die de koningen van Juda aan de zon gewijd hadden, van de ingang van het huis van de HEERE tot de kamer van Nathan-Melech, de hoveling, die zich in de bijgebouwen bevond; en de zonnewagens verbrandde hij met vuur.

2 KONINGEN 23:11

Dat wil zeggen, voor de aanbidding van de zon. Ze offerden deze paarden niet daadwerkelijk. Ze hadden ze daar gewoon staan, kennelijk aan de zon gewijd. Ik weet niet of ze er van tijd tot tijd mee in een optocht reden, in optochten voor de zon of iets dergelijks, maar ze waren gewijd aan de aanbidding van de zon, dus deed hij ze weg.

Daar hadden ze ze neergezet. De ingang van het huis van de HEERE lag aan de oostkant. Omdat de zon in het oosten opkomt, hadden ze daar aan de oostkant van de tempel ongetwijfeld bepaalde paarden en wie weet wat nog meer neergezet om de opkomende zon te eren, die ze ongetwijfeld als een van hun godheden beschouwden.

Er staat dat ze zich hier bevonden:

Hij haalde de paarden weg die de koningen van Juda aan de zon gewijd hadden, van de ingang van het huis van de HEERE tot de kamer van Nathan-Melech, de hoveling, die zich in de bijgebouwen bevond; en de zonnewagens verbrandde hij met vuur. Ook de altaren die op het dak van het bovenvertrek van Achaz waren, die de koningen van Juda gemaakt hadden, en de altaren die Manasse in de twee voorhoven van het huis van de HEERE gemaakt had, brak de koning af; hij voerde ze vandaar af en wierp het stof ervan in de beek Kidron.

2 KONINGEN 23:11-12

Natuurlijk vooral om ervoor te zorgen dat het zou worden weggespoeld.

Ook de offer hoogten die tegenover Jeruzalem lagen, die rechts van de berg van het verderf lagen, die Salomo, de koning van Israël, voor Astarte, de afschuwelijke afgod van de Sidoniërs, en voor Kamos, de afschuwelijke afgod van Moab, en voor Milkom, de gruwel van de Ammonieten, gebouwd had, verontreinigde de koning.

2 KONINGEN 23:13

De berg van het Verderf is ongetwijfeld de Olijfberg, want dat is de berg die aan de oostkant van Jeruzalem ligt. Als je Jeruzalem verlaat en naar het oosten gaat, is de berg waar je bij komt de Olijfberg. Ze noemden hem hier dus de berg van het Verderf, omdat hij als plaats voor afgoderij was gebruikt.

Milkom is ook een andere naam voor Molech. Al deze goden werden aanbeden door kinderen te offeren. Salomo had deze offerhoogten op de Olijfberg gebouwd, en die waren daar kennelijk vanaf de dagen van Salomo tot dit moment blijven staan.

Hij brak eveneens de gewijde stenen in stukken en hakte de gewijde palen om, en vulde hun plaats op met mensenbeenderen.

2 KONINGEN 23:14

Door op die plaatsen menselijke beenderen neer te leggen, verontreinigden ze die. Beenderen van dode mensen, de aanwezigheid van dode beenderen, zouden iets verontreinigen, het onrein maken. Als de beenderen daar voorgoed lagen, dan zou de plaats voorgoed onrein zijn.

9

De profetie over het altaar van Bethel vervuld

Dan is er hier nog deze kleine vervulling van een profetie. Je herinnert je misschien nog hoe Jerobeam in 1 Koningen 12 dat altaar in Bethel oprichtte en daar en in Dan gouden kalveren neerzette. Er kwam een profeet, wiens naam niet wordt genoemd, die de verwoesting en de ontwijding van dat altaar profeteerde. Je weet nog wel, dat is de profeet die later door een leeuw werd gedood. Maar eerst profeteerde hij tegen het altaar en zei hij dat het zou opensplijten en dat de as op de grond zou worden uitgestort. En dat gebeurde meteen, daar ter plekke. Hij zei:

Een man die Josia heet, zal opstaan en dit altaar ontwijden. Hij zal de priesters van dit altaar erop verbranden.

1 KONINGEN 13:2

Hij noemde Josia daadwerkelijk bij naam. Deze profetie staat in 1 Koningen 13:2. Dat was een paar honderd jaar hiervoor.

In vers 15 staat:

En ook het altaar dat in Bethel stond, en de offer hoogte die Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, gemaakt had — ook dat altaar en die offer hoogte brak hij af; ja, hij verbrandde de offer hoogte, verpulverde die tot stof en verbrandde de gewijde paal.

2 KONINGEN 23:15

Toen Josia zich omkeerde en de graven zag die daar op de berg waren, stuurde hij boden en liet de beenderen uit de graven halen. Vervolgens verbrandde hij ze op dat altaar en verontreinigde dat, overeenkomstig het woord van de HEERE dat de man Gods verkondigd had, die deze woorden verkondigde. Verder zei hij: Wat is dat voor een grafteken dat ik zie? De mannen van de stad zeiden tegen hem: Het is het graf van de man Gods die uit Juda kwam, en deze dingen, die u met dit altaar van Bethel gedaan hebt, aangekondigd heeft. Hij zei: Laat hem liggen, laat niemand zijn beenderen aanraken. Dus lieten zij zijn beenderen onaangeroerd, evenals de beenderen van de profeet die uit Samaria gekomen was.

2 KONINGEN 23:16-18

Die oude profeet die naast hem begraven lag.

Ze haalden de graven overhoop. Ze haalden de beenderen uit de plaatselijke graven, waar blijkbaar de priesters van dat altaar begraven waren. Maar ook die profeten waren daar in de buurt begraven, en hun beenderen werden met rust gelaten.

10

Hervormingen in Samaria en herstel van Pascha

Vers 19:

Bovendien verwijderde Josia al de huizen van de offer hoogten die in de steden van Samaria waren, die de koningen van Israël gemaakt hadden om de HEERE tot toorn te verwekken; hij deed er hetzelfde mee als hij in Bethel gedaan had.

2 KONINGEN 23:19

We zien dat hij zijn hervormingen dus niet beperkte tot het land Juda. Hij trok naar het noordelijke gebied, waarover hij zelf nooit had geregeerd en waarover de koningen van Juda nooit hadden geregeerd. Daar hadden de koningen van het noordelijke koninkrijk geregeerd. Hij ging naar Samaria en hij ging naar Bethel. Dat waren de plaatsen waar de koningen van het noorden de macht hadden gehad, maar die koningen behoorden inmiddels tot het verleden. Er was daar geen koninkrijk meer. Er woonden mensen uit andere landen, die door de Assyriërs daarheen waren gebracht om het gebied opnieuw te bevolken nadat de Israëlieten waren weggevoerd.

Blijkbaar was er geen sterke Assyrische militaire aanwezigheid om Josia tegen te houden. Dus ging hij er gewoon heen en benutte hij zijn voordeel. Hij trok naar Bethel en naar Samaria en ontwijdde daar de offerhoogten en de altaren. Hij leek de steun van de bevolking te hebben. Blijkbaar verzette niemand zich tegen hem, hoewel hij zich enigszins buiten zijn rechtsgebied bevond.

Al de priesters van de offer hoogten die daar waren, slachtte hij af op de altaren, en verbrandde er mensenbeenderen op. Daarna keerde hij terug naar Jeruzalem.

2 KONINGEN 23:20

Deze heiligdommen bleven zelfs in Israël in gebruik nadat Israël ten val was gekomen. Josia nam gewoon het heft in handen en doodde de priesters daar. Het waren afgodspriesters. Ze hoorden daar niet thuis. Ze hadden daar niet mogen zijn. Ze deden iets waarop volgens de wet de doodstraf stond. Niemand had hen ooit gestraft, dus nam Josia het op zich om hen te straffen, hen te doden en hen daar op de altaren te verbranden en hun offerhoogten te ontwijken. Daarna keerde hij terug naar Jeruzalem.

Dan vers 21:

De koning gebood het hele volk: Houd voor de HEERE, uw God, het Pascha, zoals in dit boek van het verbond beschreven staat. Want zoals dit Pascha was er geen gehouden, vanaf de dagen van de richters, die aan Israël leiding gegeven hadden, en ook niet in al de dagen van de koningen van Israël of van de koningen van Juda. Maar in het achttiende jaar van koning Josia werd dit Pascha voor de HEERE in Jeruzalem gehouden. Ook deed Josia de dodenbezweerders weg, de waarzeggers, de afgodsbeeldjes, de stinkgoden en alle afschuwelijke afgoden die in het land van Juda en in Jeruzalem gezien werden, om zo de woorden van de wet uit te voeren, die beschreven waren in het boek dat de priester Hilkia in het huis van de HEERE gevonden had.

2 KONINGEN 23:21-24

Er staat:

Vóór hem was er geen koning aan hem gelijk, die zich met heel zijn hart, heel zijn ziel en met heel zijn kracht tot de HEERE bekeerd had, overeenkomstig de hele wet van Mozes; en na hem stond zijns gelijke niet op.

2 KONINGEN 23:25

11

Josia, Hizkia en overdrijving in de Bijbel

Je herinnert je misschien hoofdstuk 18, waar het over Hizkia gaat. In hoofdstuk 18, vers 5, staat:

Hij vertrouwde op de HEERE, de God van Israël, zodat er na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, en ook niet onder hen die er vóór hem geweest waren. Want hij hield zich vast aan de HEERE; hij week er niet van af Hem na te volgen, en hij nam Zijn geboden in acht, die de HEERE Mozes geboden had.

2 KONINGEN 18:5-6

Nu waren zowel Hizkia als Josia zulke uitzonderlijke hervormers dat over ieder van hen wordt gesproken alsof hij uniek was. Toch waren ze dat niet, want Josia leek op Hizkia en Hizkia leek op Josia. Toch wordt over ieder van hen gezegd dat er vóór of na hem nooit iemand zoals hij was geweest. Hiermee wil ik niet op een fout in de Bijbel wijzen. Integendeel. Ik wil graag wijzen op de fout in onze benadering van veel passages, want in de Schrift wordt niet zelden deze hyperbool gebruikt.

De verwoesting van Babylon wordt genoemd in Ezechiël hoofdstuk 5, waar God voorspelde wat Hij in Babylon zou gaan doen. Hij zei:

Ik zal onder u doen wat Ik niet eerder gedaan heb en zoals Ik ook niet meer doen zal, vanwege al uw gruweldaden.

EZECHIËL 5:9

Maar toen Jezus in Mattheüs 24 over de verwoesting van Jeruzalem sprak, zei Hij:

Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

MATTHEÛS 24:21

Zowel van de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus als van de verwoesting van Jeruzalem in 586 voor Christus wordt gezegd dat het het ergste was wat God ooit had gedaan of ooit zou doen.

We hebben nog meer van zulke gevallen in de Schrift. Ik heb jullie er eerder tijdens deze school al een paar gegeven. Van de sprinkhanenplaag in Egypte in Exodus wordt bijvoorbeeld gezegd dat er vóór of na die plaag geen vergelijkbare sprinkhanenplaag is geweest. In Joël wordt in hoofdstuk 2 een andere sprinkhanenplaag beschreven. Daar staat:

zoals er niet geweest is van oude tijden af, en er hierna niet meer zal zijn, jarenlang, van generatie op generatie.

JOËL 2:2

Wat we hier moeten begrijpen, is dat dit soort hyperbolen in de Hebreeuwse geschriften werd gebruikt. Het is niet letterlijk bedoeld. Het zegt alleen dat hij zo uitzonderlijk was dat hij op niemand vóór hem leek. Mensen gebruiken voortdurend zulke hyperbolen.

Het belangrijkste is dat we moeten herkennen wanneer er een hyperbool wordt gebruikt, zodat we geen vergissing maken. Dat wordt vooral noodzakelijk wanneer we proberen te begrijpen wat Jezus in Mattheüs 24:21 voorspelde, toen Hij zei:

Dan zal er een tijd van grote ellende komen, zoals er sinds het begin van de wereld nooit is geweest en ook nooit meer zal komen.

Veel mensen vatten dat inderdaad heel letterlijk op, omdat ze het Oude Testament niet lezen. Of als ze het Oude Testament wel lezen, lezen ze het niet erg zorgvuldig. Ze herkennen niet dat het onder de Joodse profeten en Joodse schrijvers heel gebruikelijk is om zo te spreken, ook al is het niet letterlijk het geval. Het zegt eenvoudig dat dit misschien niet uniek rampzalig is, maar wel uitzonderlijk rampzalig. Zo ernstig zelfs dat je de hyperbool zou kunnen gebruiken dat er nooit eerder zoiets is geweest.

Mensen gebruiken dat soort hyperbolen voortdurend in advertenties, wanneer ze hun geliefde prijzen, en bij allerlei andere dingen. Ze zeggen gewoon: 'Er is op de hele wereld nog nooit iemand geweest zoals jij. Jij bent de geweldigste persoon.' Of: 'Deze

vliegshow wordt iets wat in de geschiedenis nog nooit is vertoond.’ Toch lijkt die heel sterk op andere dingen in de geschiedenis. Daar zijn we aan gewend. We beseffen dat de overdrijving wordt gebruikt om iets nadrukkelijk duidelijk te maken.

Dat moeten we ook in de Schrift herkennen, want omdat de Bijbel het Woord van God is, denken we soms dat God altijd letterlijk moet spreken. Maar waarom zou Hij? Dat doen wij ook niet. Hij communiceert met mensen door menselijke taal en menselijke uitdrukkingen te gebruiken, enzovoort. Waarom zou Hij op een manier spreken waarop wij niet spreken? Hij wil met ons communiceren. Maar onze vergissing ontstaat wanneer we denken dat de Hebreeën die duizenden jaren geleden leefden, zouden spreken zoals wij. En dat zij dezelfde taalconventies zouden hebben als wij. Sommige hebben ze gemeen met ons, maar ze praten niet altijd zoals wij dat zouden doen.

Over Josia staat er dat er vóór of na hem nooit iemand zoals hij is geweest. Maar die was er wel. Hizkia was er vóór hem. Vers 26:

12

Josia's bekering en het oordeel over Juda

Toch keerde de HEERE Zich niet af van Zijn grote, brandende toorn, want Zijn toorn brandde tegen Juda, vanwege al zijn tergen waarmee Manasse Hem tot toorn verwekt had. De HEERE zei: Ik zal ook Juda van Mijn aangezicht wegdoen, zoals Ik Israël weggedaan heb. Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkozen had, en het huis waarvan Ik gezegd had: Mijn Naam zal daar zijn.

2 KONINGEN 23:26-27

De Bijbel zegt:

Het ene ogenblik doe Ik de uitspraak over een volk en over een koninkrijk dat Ik het weg zal rukken, af zal breken en zal doen ondergaan. Bekeert zich dat volk waarover Ik die uitspraak heb gedaan echter van zijn kwaad, dan zal Ik berouw hebben over het kwade dat Ik het dacht aan te doen.

JEREMIA 18:7-8

Dat is wat Jeremia daadwerkelijk zei in Jeremia 18, vers 7 tot en met 10. Je zou kunnen denken dat God berouw had moeten hebben over het kwaad waarvan Hij had gezegd dat Hij het Jeruzalem zou aandoen, want hier zien we bekering. Maar dat is nu juist de vraag. Is dat wat we hier zien? Is dat wat God hier zag?

God zag echte bekering bij Josia en zag daarom dat hij niet geoordeeld moest worden. Hij besloot dat het oordeel niet in zijn tijd zou komen, omdat hij werkelijk berouw had. Als hij net als Manasse en Amon vóór hem was geweest, was het oordeel misschien in de tijd van Josia gekomen. Maar God zei dat Hij het niet in de tijd van Josia zou brengen, omdat hij zich had vernederd, zijn kleren had gescheurd en zich had bekeerd. God heeft dus wel degelijk rekening gehouden met Josia's bekering.

Het probleem is dat het volk zich blijkbaar niet echt bekeerde. Ze gingen met de koning mee. Ze konden hem nauwelijks tegenhouden. Hij verwoestte alle heiligdommen en alle altaren voor de verkeerde goden. Dit was een grote schoonmaak, maar helaas bleef het aan de oppervlakte. Voor Josia ging het diep. Maar voor de rest van het volk was het geen bekering vanuit het hart. Dat blijkt eenvoudig uit het feit dat ze, toen Josia er niet meer was, weer teruggingen en de verkeerde goden aanbaden. Dus hoewel we hier in Juda een heel bemoedigende schoonmaak zien plaatsvinden, was het niet genoeg. Het was te weinig, het was te laat, het was te oppervlakkig. En dus zei God, helaas:

Toch zal Ik Juda vernietigen.

Dat komt grotendeels door wat Manasse had gedaan, staat er in vers 26.

Dat kan eenvoudig betekenen dat Manasse de afgoderij zo diep in het hart van het volk had verankerd, dat de hervormingen van Josia hen er niet werkelijk toe konden brengen die in hun hart op te geven. De invloed van Manasse bleef dus voortduren, ook al had Manasse zich aan het einde van zijn leven bekeerd en de afgodenaltaren afgebroken, enzovoort. Maar voor hem was het te laat. Zelf kwam hij met God in het reine, maar hij had de afgodische praktijken al in het hart van zijn zoon en zijn volk geprent. Toen hij stierf, keerde zijn zoon Amon dus gewoon terug naar dezelfde afgodische praktijken die Manasse had beoefend. Het was nu als een kanker die diep in de cellen van het lichaam zit. Je kunt hier of daar een tumor weghalen, maar ergens anders duikt hij weer op. Het lichaam van Juda zat vol kanker.

13

Josia's dood in de strijd tegen Necho

Het overige nu van de geschiedenis van Josia, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda? In zijn dagen trok farao Necho, de koning van Egypte, op naar de koning van Assyrië, naar de rivier de Eufraat. Koning Josia ging hem tegemoet; en de farao doodde hem in Megiddo, toen hij hem gezien had.

2 KONINGEN 23:28-29

Nu ontdekken we in dit verhaal in Kronieken dat Josia niet had moeten gaan. Hij is daar natuurlijk gestorven. Het was een fout. Maar hierover worden meer bijzonderheden gegeven. In 2 Kronieken hoofdstuk 35, vanaf vers 20, staat:

Na dit alles, toen Josia het huis gereedgemaakt had, trok Necho, de koning van Egypte, op om te strijden bij Karchemis aan de Eufraat. Josia trok eropuit, hem tegemoet. Toen stuurde Necho boden naar hem toe om te zeggen: Hoe heb ik het nu met u, koning van Juda? Wat u betreft, ik ben vandaag niet tegen u, maar tegen een huis dat oorlog tegen mij voert! God heeft gezegd dat ik mij moest haasten. Houdt ú daarom op met het tegenwerken van God, Die met mij is, opdat Hij u niet te gronde richt. Josia keerde echter zijn gezicht niet van hem af, maar hij vermomde zich, om tegen hem te strijden. Hij luisterde niet naar de woorden van Necho op gezag van God, maar kwam om in het dal van Megiddo te strijden. De schutters schoten koning Josia echter neer. Toen zei de koning tegen zijn dienaren: Breng mij weg, want ik ben zwaargewond. En zijn dienaren haalden hem van de strijdswagen, en vervoerden hem op de tweede wagen die hij had, en brachten hem naar Jeruzalem. En hij stierf, en werd begraven in de graven van zijn vaderen. Heel Juda en Jeruzalem bedreef rouw over Josia. Jeremia maakte een klaaglied over Josia. Tot op deze dag bezingen alle zangers en zangeressen in hun klaagliederen Josia, want zij maakten er een verordening van in Israël. En zie, ze zijn opgeschreven bij de klaagliederen.

2 KRONIEKEN 35:20-25

14

De machtsstrijd tussen Assyrië, Egypte en Babel

Wat hier blijkbaar gebeurde, is dus dat de farao van Egypte de Assyrische koning ging helpen in de strijd tegen de Babyloniërs bij Karchemis, daar in het noorden bij de rivier de Eufraat. Dit werd een heel belangrijke veldslag voor de opkomst van Babel. Tot die tijd waren de Assyriërs het machtigste koninkrijk in de regio geweest. We weten dat ze Syrië en Israël en heel, heel veel andere landen in dat gebied hadden opgeslokt. Ze hadden ook enige tijd over Babel geheerst.

Maar op dit moment, in feite in 605 voor Christus, deed Babel zich opnieuw gelden onder leiding van een nieuwe generaal die Nebukadnezar heette. De Assyriërs probeerden Babel af te weren en te voorkomen dat het de machtspositie zou verwerven die Assyrië al enige tijd had genoten. Blijkbaar vonden de Egyptenaren Babel ook een ernstige bedreiging en wilden ze Assyrië helpen. Dus farao Necho van Egypte trok met zijn troepen naar de rivier de Eufraat om de Assyriërs te helpen in de strijd tegen Nebukadnezar, de Babylonische generaal en koning.

Er wordt niet uitgelegd waarom Josia ertoe geneigd was zich tegen deze actie van Necho te verzetten. Farao Necho was niet van plan Juda lastig te vallen. Hij wilde alleen om Juda heen trekken en naar de rivier de Eufraat gaan om iets anders te doen dat niets met Juda te maken had. Toen Josia hem dus tegemoet trok om hem tegen te houden, zei Necho:

Ik hoef geen oorlog met je te voeren. Ik vecht tegen onze gezamenlijke vijand, Babylon. Babylon wordt ook jouw vijand. Dus laat me met rust, zodat ik daarheen kan gaan om tegen hen te vechten.

Maar om de een of andere reden luisterde Josia niet. En Necho zei:

God heeft me gestuurd. Je verzet je tegen God.

Nu is Necho niet bepaald een profeet van God. Tenminste, misschien zouden we zeggen dat Josia geen reden had om te geloven dat Necho werkelijk namens God sprak. Maar zoals bleek, had hij dat wel moeten geloven. Hij had naar hem moeten luisteren. En hij trok ten strijde tegen Necho.

Maar wat bewoog Josia ertoe om dat te doen? Blijkbaar wilde Josia niet dat Assyrië aan de macht bleef. Hij moet gedacht hebben dat als de Babyloniërs Assyrië zouden opvolgen als de macht in de regio, het er niet slechter op zou worden. Misschien zou het zelfs beter worden. De Assyriërs waren meedogenloos tegenover de volken die ze veroverden. Dat waren de Babyloniërs ook, maar je zou kunnen zeggen dat de Assyriërs nog meedogenlozer waren. Misschien dacht Josia: 'Ik wil niet dat Assyrië hier succes heeft. Ik wil niet dat Egypte Assyrië helpt om aan de macht te blijven.' Zoiets moet hij gedacht hebben, want er wordt geen verklaring gegeven waarom hij zich ging mengen in de oorlog van iemand anders, en dan nog wel tegen Egypte.

Egypte was niet meer de grootmacht die het ooit geweest was, maar het was zeker een machtiger land dan Juda. Egypte was de macht die kleine landen zoals Juda gewoonlijk te hulp riepen tegen grote aanvallers zoals Assyrië. Dus ik weet niet wat Josia bezielde. Het was niet verstandig, en het was een fout, en hij heeft zich daar de dood op de hals gehaald.

Het is mogelijk dat het verzet dat Josia tegen Necho bood, Necho verzwakte. Want de wereldlijke geschiedschrijving vertelt ons dat Necho inderdaad optrok en samen met Assyrië tegen Babylon vocht, en dat Nebukadnezar won. Nebukadnezar versloeg hen. Necho trok weer terug naar het zuiden en strafte Juda, maar Nebukadnezar kwam hierna, in 605 voor Christus, aan de macht. Er vindt dus een machtswisseling plaats in de regio. De vijand van Juda zal vanaf dit moment niet Assyrië zijn, maar Babylon. Het zou natuurlijk Babylon zijn dat Juda uiteindelijk in ballingschap zou voeren.

15

Joahaz en Jojakim onder Egyptisch gezag

Er staat in vers 30 van 2 Koningen 23:

Zijn dienaren vervoerden hem — gestorven — uit Megiddo; zij brachten hem naar Jeruzalem en begroeven hem in zijn graf. De bevolking van het land nam Joahaz, de zoon van Josia, zalfde hem en maakte hem koning in de plaats van zijn vader. Joahaz was drieëntwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna.

2 KONINGEN 23:30-31

Dat is niet onze profeet Jeremia.

Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE,
overeenkomstig alles wat zijn vadersen gedaan hadden.

2 KONINGEN 23:32

Niet zijn vader Josia, maar zijn voorouders van vóór Josia.

Farao Necho zette hem in Ribla gevangen, in het land van Hamath, zodat hij niet in Jeruzalem kon regeren, en hij legde het land een boete op van honderd talent zilver en een talent goud.

2 KONINGEN 23:33

Dit is blijkbaar nadat farao Necho gefaald had in zijn onderneming tegen Babylon. Hij kwam terug naar Juda en strafte hen. Hij strafte Josia's opvolger en zette hem gevangen, en hij legde het land Juda een zware schatting op.

Bovendien maakte farao Necho Eljakim, de zoon van Josia, koning in de plaats van zijn vader Josia en veranderde zijn naam in Jojakim. Joahaz nam hij echter mee, en toen die in Egypte aankwam, stierf hij daar.

2 KONINGEN 23:34

Eljakim wordt ook Jojakim genoemd. Je zult in de verhalen dus zowel de naam Jojakim als Eljakim tegenkomen. Het is dezelfde persoon. Hij was een broer van Joahaz. Hij was een andere zoon van Josia. Joahaz werd dus niet opgevolgd door zijn eigen zoon. Hij was pas drieëntwintig jaar oud toen hij gevangen werd gezet. Als hij al een zoon had, zou dat een klein kind zijn. In plaats daarvan werd zijn broer Eljakim aangesteld, op de plaats van zijn vader Josia.

Dat wil zeggen: Joahaz stierf in Egypte. Het was farao die Eljakims naam in Jojakim veranderde. Hij moet dat eenvoudig gedaan hebben om zijn gezag te tonen, om te laten zien dat hij de koning daar een andere naam kon geven.

Jojakim droeg het zilver en het goud aan de farao af. Om dat geld volgens het bevel van de farao af te kunnen dragen, legde hij het land belasting op. Hij eiste van ieder van de bevolking van het land zilver en goud overeenkomstig zijn schatplicht, om dat aan farao Necho af te dragen. Jojakim was vijftwintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde elf jaar in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Zebudda, de dochter van Pedaja, uit Ruma.

2 KONINGEN 23:35-36

Hij is dus maar een beetje ouder dan Joahaz, een jaar of zo.

Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE,
overeenkomstig alles wat zijn vaderen gedaan hadden.

2 KONINGEN 23:37

Joahaz werd naar Egypte gebracht en kwam nooit terug. Farao Necho liet dus blijkbaar alleen maar zien dat hij de macht had om in Juda te doen wat hij wilde. Want ik weet niet of het Egypte ook maar enig voordeel opleverde om Jojakim in plaats van Joahaz als koning van Juda te hebben. We lezen nergens over iets wat Joahaz specifiek had gedaan om farao te beledigen, of iets wat zijn broer Eljakim had gedaan om bij hem in de gunst te komen.

Het is niet zo dat farao eenvoudig besloot om Juda te komen overnemen, want dan zou hij waarschijnlijk de hele familie van Josia hebben uitgeroeid. Hij zou niet alleen Joahaz gevangen hebben gezet, maar hij zou ook niet diens broer hebben aangesteld, hem gezag hebben gegeven en vervolgens zijn vertrokken. Het lijkt erop dat Necho gewoon boos is op Josia en op Juda vanwege de manier waarop Josia hem had dwarsgezet. Dus komt hij zich mengen in de politieke machtsstructuur van Juda.

We hebben dus een tweede zoon, een tweede zoon van Josia die regeert. Er zal een derde komen, en dat zal Zedekia zijn. Een aantal zonen van Josia regeerde dus na elkaar.

16

Jojakim als vazal en de eerste wegvoering

Hoofdstuk 24:

In zijn dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd gedurende drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand.

2 KONINGEN 24:1

Dit was in 605 voor Christus, nadat Nebukadnezar Assyrië had verslagen in de slag bij Karchemis. Nu bestond er weinig twijfel over dat Babel nu de macht in dit gebied was. Blijkbaar verzette Juda zich niet tegen hem, en hij verwoestte Juda niet. Hij kwam niet om het plat te branden of iets dergelijks, zoals hij later deed. Later deed hij dat omdat ze tegen hem in opstand kwamen. Hij kwam gewoon zijn macht laten gelden, en Jojakim verzette zich niet en werd zijn vazal. Hij zei: 'Goed, we zullen je schatting betalen. Laat ons alleen met rust.' En zo ging het dus.

In die tijd voerde Nebukadnezar enkele Joodse mannen als gevangenen naar Babel, vooral mensen uit de koninklijke familie en edelen. Ik weet niet of dit alleen was om zijn macht over Juda te laten gelden, of wat zijn bedoeling was. Misschien dacht hij dat, als hij enkele familieleden van de edelen en van de koninklijke familie bij zich in Babel had wonen, Juda niet tegen hem in opstand zou durven komen. Of iets zou durven doen wat hun verwanten in Babel in gevaar zou kunnen brengen. Onder de mensen die toen naar Babel werden weggevoerd, waren Daniël en Sadrach, Mesach en Abed-Nego. Deze mannen, over wie we in de eerste hoofdstukken van het boek Daniël lezen, werden bij deze gelegenheid in 605 voor Christus door Nebukadnezar in gevangenschap weggevoerd.

Op dat moment was er geen oorlog geweest. Nebukadnezar had niet tegen Jojakim gevochten. Hij kwam gewoon, legde hem schatting op en nam mee wat hij wilde, waaronder enkele van de intelligentste jongeren van adellijke afkomst die hij kon vinden. Hij nam hen mee naar Babel, gaf hun een goede opleiding en behandelde hen als leden van een koninklijke familie. Hij was hen niet aan het straffen. Blijkbaar bracht hij een soort verbinding tot stand tussen zichzelf en de koninklijke families in Juda. Zoals ik al zei, had dit misschien dezelfde bedoeling als politieke huwelijken. Wanneer twee koninkrijken leden van hun koninklijke families met elkaar lieten trouwen, wees dat erop dat er een zekere samenwerking tussen die twee zou zijn.

Waarschijnlijk bedoelde Nebukadnezar dit eenvoudig als een middel om Juda onder controle te houden: hij had enkele van hun dierbare nakomelingen in zijn bezit. Maar hij behandelde hen goed. Hij gaf hun het beste voedsel. Hij gaf hun de beste opleiding. Hij gaf hun posities onder zijn raadgevers enzovoort, omdat ze wijs waren. Dus hoewel Nebukadnezar kwam en deze mensen als het ware ontvoerde, deed hij dat niet op een erg vijandige manier, zoals toen hij later terugkwam. Nebukadnezar is drie keer

gekomen om Joden vanuit Jeruzalem in gevangenschap weg te voeren. Dit was de eerste keer, en het was geen erg vijandige situatie. Daarom werden de gevangenen niet slecht behandeld.

17

Jopakims opstand tegen Babel

Jopakim werd een vazal en betaalde hem drie jaar lang schatting. Maar Jopakim was zo dom om in opstand te komen.

Toen zond de HEERE de benden van de Chaldeeën tegen hem, de benden van Syrië, de benden van Moab en de benden van de Ammonieten. Hij zond hen tegen Juda om het om te brengen, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaren, de profeten.

2 KONINGEN 24:2

Dat zijn Babyloniërs.

Het overige nu van de geschiedenis van Jopakim, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet beschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Juda?

2 KONINGEN 24:5

Jopakim ging bij zijn vaderen te ruste. Zijn zoon Jojachin, die ook Jechonia wordt genoemd, werd koning in zijn plaats.

De koning van Egypte trok voortaan niet meer uit zijn land, want de koning van Babel had alles ingenomen wat de koning van Egypte toebehoord had, vanaf de Beek van Egypte tot aan de rivier de Eufraat.

2 KONINGEN 24:7

Alles wat tot het grondgebied van Salomo had behoord, stond nu in wezen onder het gezag van Babel. Babel had Jeruzalem niet volledig onder controle nadat Jojakim in opstand was gekomen. Hij had Jeruzalem onder controle, en Jeruzalem was een vazalstaat van hem, maar Jeruzalem kwam drie jaar later in opstand. Nebukadnezar zou dus nog wat meer militaire inspanningen moeten leveren om zijn gezag over dit gebied te verstevigen. Maar de koning van Egypte durfde niet te proberen zijn macht opnieuw te laten gelden. Hij had natuurlijk enige macht over Jeruzalem uitgeoefend door Joahaz in gevangenschap weg te voeren en door Jojakim, of Eljakim, als koning aan te stellen. Blijkbaar zei de koning van Egypte gewoon: 'Nou, als Babel hen wil hebben, mag het hen hebben, want ik ga niet met hem om hen vechten.'

18

Onschuldig bloed en het oordeel over een land

Het is interessant dat er in vers 4 staat dat deze dingen deels gebeurden vanwege het onschuldige bloed waarmee Manasse het land had vervuld, wat de HEERE niet wilde vergeven. In de wet staat:

U mag het land waarin u woont niet ontheiligen, want het bloed ontheiligt het land. Voor het land kan geen verzoening gedaan worden over het bloed dat erin vergoten wordt, dan door het bloed van degene die dat vergoten heeft.

NUMERI 35:33

Blijkbaar was de bevolking in de dagen van Manasse dus zo moorddadig en doodde ze zoveel onschuldige baby's enzovoort, dat alle moordenaars gedood moesten worden. Voor het land kon geen verzoening worden gedaan, behalve door het bloed van degenen die de moorden hadden gepleegd. Het moet zo wijdverbreid zijn geweest dat de hele bevolking van Juda in Gods ogen als schuldig werd beschouwd en moest sterven of op een andere manier moest lijden. En dan vraag je je af. We zeggen soms: tenzij er in dit land een opwekking komt, is ons land ten dode opgeschreven. Want God zal ons moeten oordelen vanwege al het onschuldige bloed dat we vergieten, al die abortussen. Er zijn miljoenen en miljoenen baby's die wij hebben gedood, die ons land

heeft gedood, die de gewone burgers hebben gedood. Dit is niet gedaan door een of andere tiran die bevel gaf deze mensen te doden, zoals Herodes of iemand die zo iets doet. Dit is gedaan door de gewone burgers, door artsen, door patiënten. Abortussen zijn heel gewoon. Dit is het vergieten van onschuldig bloed, en dit land wordt erdoor verontreinigd.

Er gingen een paar regeringen, misschien een paar generaties, overheen voordat Juda de straf onderging die het verdiende vanwege wat Manasse had gedaan. Ook in dit land kan het een paar generaties duren. Of misschien is dit in dit land de laatste generatie die er nog zal zijn voordat het oordeel komt. Dat kunnen we echt niet zeggen. Zelfs een opwekking in dit land zou het misschien niet kunnen afwenden, omdat er zoveel onschuldig bloed is vergoten. De opwekking onder Josia hield niet tegen dat het oordeel van God over Juda kwam, omdat er al dat onschuldige bloed was dat God niet wilde vergeven.

We kunnen hopen op een opwekking, bidden om een opwekking, en als er een komt, zullen we ons verheugen als we zien dat veel mensen behouden worden. Maar het is moeilijk te weten of het nu te laat is voor dit land. We hebben zonder ernstig protest de regelrechte holocaust onder de ongeboren baby's van dit land geduld. Sommige mensen in de gemeente laten een stem van protest horen, en er zijn bedieningen die proberen dit onder de aandacht te brengen. Maar over het algemeen kan het de mensen in Amerika niets schelen. Op dit moment worden er baby's afgeslacht in abortusklinieken en in ziekenhuizen en dokterspraktijken. En het kan de gemiddelde Amerikaan eigenlijk gewoon niets schelen.

Daarom zou ik denken dat God, als Hij consequent is, ons land niet zal vergeven. Ik hoop dat Hij het zal doen. We kunnen erom bidden, maar het is interessant om te lezen dat God zei dat Hij dit onschuldige bloed niet zou vergeven. Hij deed het niet in de dagen van Josia, en deze dingen gebeurden in de dagen van zijn zonen. Ik kan niet anders dan denken aan de overeenkomsten met onze eigen tijd in ons eigen land.

19

Jojachin en de tweede wegvoering

In vers 8:

Jojachin was achttien jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Nehusta, de dochter van Elnathan, uit Jeruzalem.

2 KONINGEN 24:8

Dit was nu in 597 voor Christus. Dit was de tweede wegvoering van Joden. In 605 waren er maar een paar mensen naar Babel weggevoerd, onder wie Daniël en Sadrach, Mesach en Abed-Nego. Dit is de tweede keer dat er mensen werden weggevoerd. Niet alleen Jojachin, maar volgens sommigen werden er op dat moment misschien wel 10.000 Joden in gevangenschap naar Babel gevoerd. De stad was nog niet verwoest en de mensen waren niet allemaal weggevoerd. Dit was niet de volledige Babylonische ballingschap, maar Ezechiël was er wel bij. Ezechiël was in die tijd priester in Jeruzalem, en hij was een van degenen die toen gevangengenomen werden.

Nu vers 13:

En hij voerde vandaar alle schatten van het huis van de HEERE weg, en ook de schatten van het huis van de koning. Hij haalde alle gouden voorwerpen weg die Salomo, de koning van Israël, in de tempel van de HEERE gemaakt had, zoals de HEERE gesproken had. Hij voerde heel Jeruzalem in ballingschap: al de vorsten, alle strijdbare helden, tienduizend gevangenen, en alle ambachtslieden en smeden. Niemand werd overgelaten behalve de arme bevolking van het land. Hij voerde Jojachin weg naar Babel. Ook de moeder van de koning, de vrouwen van de koning, zijn hovelingen en de heersers van het land voerde hij in ballingschap uit Jeruzalem naar Babel. Ook alle strijdbare mannen, zeventuizend in aantal, en de ambachtslieden en smeden, duizend in aantal, en alle helden die geoefend waren in de strijd. De koning van Babel voerde hen in ballingschap naar Babel.

2 KONINGEN 24:13-16

We zullen later, helemaal aan het einde van dit boek, aan het einde van hoofdstuk 25, vers 27 tot en met 30, zien dat Jojachin weliswaar de rest van zijn leven in Babel woonde, maar uiteindelijk na zevenendertig jaar gevangenschap werd vrijgelaten. Hij was achttien toen hij in gevangenschap ging. Dus was hij op dat moment vijftien jaar oud, of zoiets? Na zevenendertig jaar werd hij uit de gevangenis vrijgelaten. De koning van Babel behandelde hem vriendelijk en behandelde hem als een lid van het koningshuis. Hij at aan de tafel van de koning, enzovoort. Dus uiteindelijk behandelde de koning Jojachin met barmhartigheid.

Jojachin is ook degene van de zonen van Josia uit wie Jezus voortkwam. Of we moeten in elk geval zeggen dat de geslachtslijn van Jezus in Mattheüs, die de geslachtslijn van Jozef is, via Jojachin loopt. Er waren nog andere zonen van Josia, onder wie deze volgende, die koning werd en die de laatste koning in Juda was.

20

Zedekia en de naderende ondergang van Juda

2 Koningen 24:17 zegt:

En de koning van Babel maakte Mattanja, de oom van Jojachin, koning in zijn plaats en veranderde zijn naam in Zedekia.

2 KONINGEN 24:17

Nu staat er:

Zedekia was eenentwintig jaar oud, toen hij koning werd. Elf jaar regeerde hij in Jeruzalem. De naam van zijn moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, uit Libna. Hij deed wat slecht was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat Jojakim gedaan had. Want het gebeurde, vanwege de toorn van de HEERE tegen Jeruzalem en tegen Juda, dat Hij hen verwierp van voor Zijn aangezicht. En Zedekia kwam in opstand tegen de koning van Babel.

2 KONINGEN 24:18-20

Natuurlijk was die opstand tegen de koning van Babel wat het einde van het volk teweegbracht. Daarover zullen we in het laatste hoofdstuk lezen. Zedekia regeerde elf jaar en was niets wijzer dan de dwaze koningen vóór hem. Deze koningen leerden het maar nooit. En er stond dat deze dingen gebeurden omdat God toornig was.

Het klinkt alsof hier wordt gezegd dat God zo toornig was over wat Manasse had gedaan, dat Hij het volk strafte door hun de ene koning na de andere te geven die een oen was. Hij had kunnen toelaten dat een betere man, een wijzere man, aan de macht kwam. En Hij had het volk misschien gedeeltelijk tot inkeer kunnen brengen, zoals Hij in de dagen van Josia had gedaan. Maar de regering van Josia was eigenlijk hun laatste kans.

Daarna kwam er een reeks dwaze koningen die heel kort regeerden. En dat kwam doordat God hen in wezen had overgegeven, hen had overgegeven aan de verwoesting die Hij over hen had geprofeteerd. Dus de daadwerkelijke, volledige ondergang van Jeruzalem is eigenlijk het enige wat ons nog rest om te bespreken. En dat vinden we in hoofdstuk 25, het laatste van onze hoofdstukken in dit boek.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Koningen 23:2
- 2 Koningen 23:3
- 2 Koningen 23:4-7
- 2 Koningen 23:8
- 2 Koningen 23:9-10
- Ezechiël 16:20-21
- Jakobus 3:6
- Jeremia 7:32
- Jeremia 7:31-33
- 2 Koningen 23:11
- 2 Koningen 23:11-12
- 2 Koningen 23:13
- 2 Koningen 23:14
- 1 Koningen 13:2
- 2 Koningen 23:15
- 2 Koningen 23:16-18
- 2 Koningen 23:19
- 2 Koningen 23:20
- 2 Koningen 23:21-24
- 2 Koningen 23:25
- 2 Koningen 18:5-6
- Ezechiël 5:9
- Mattheüs 24:21
- Joël 2:2

- 2 Koningen 23:26-27
- Jeremia 18:7-8
- 2 Koningen 23:28-29
- 2 Kronieken 35:20-25
- 2 Koningen 23:30-31
- 2 Koningen 23:32
- 2 Koningen 23:33
- 2 Koningen 23:34
- 2 Koningen 23:35-36
- 2 Koningen 23:37
- 2 Koningen 24:1
- 2 Koningen 24:2
- 2 Koningen 24:5
- 2 Koningen 24:7
- Numeri 35:33
- 2 Koningen 24:8
- 2 Koningen 24:13-16
- 2 Koningen 24:17
- 2 Koningen 24:18-20

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.